

FEJÉRMEGYEI NAPLÓ

Novam ephemeriden, cui titulus „Fejérmegyei Napló“, a vobis institutum ad catholicarum partium proposita promovenda, id equidem probamus libenter. (Az általános katolikusok törekvéseinek előmozdítására „Fejérmegyei Napló“ czím alatt létesített új lapot mi örömmel helyeseljük.) XIII. Leó pápa Zichy Nándor grófhoz, 1895. márc. 6-án.

Előfizetési árak:
Egész évre 6 frt, félévre 3 frt, negyedévre 1 frt 50 kr.
Egyes szám ára 5 kr.

Feloldó szerkesztő és tulajdonos:
Németh Ödön.

Megjelenik minden kedden, csütörtökön és szombaton este.
Szerkesztőség: Szent-István-utca 3.
Kiadóhivatal: Szammer Imre könyvnyomdája.

Szellemi túltengés.

A nagyméltóságu vallás- és közoktatásügyi miniszter ur a megmondhatója annak, hogy mi mindent el nem követ az iskolai évek kezdetével, hogy a tömeges vándorlást a középiskolák ajtajai felé megakadályozza és hogy miféle csalogatókat, kedvezményeket össze nem komponál, hogy ezt az emberáradatot, mely a középiskolai szellemi tranninget úgy sem bírja ki annyira, hogy az élet küzdelmeire teljesen „tip-top“ legyen, — a gyakorlati foglalkozások felé csalogassa.

Hanem ugyancsak megjárja vele, mert a nagy buzgalommal és még több költéséggel berendezett szakiskoláknak, a legjobb tanerők által rendezett tanfolyamoknak hallgatója alig akad, vagy ha igen, úgy az bizonyára szerencsét próbált a középiskolák mind a négy fáján s mint tehetség hiányban levőt küldik oda a szülők, a végső remédiumba.

Molinari belga közgazdasági író állítja fel azon egyszerű tételt, hogy egy nemzet mind anyagi, mind szellemi életét a kereslet és kínálat törvénye szabályozza. Ha el is fogadjuk ezt a tételt, mint általános szabályt, nem tehetjük ezt anélkül, hogy reá ne mutassunk azon nagy veszedelemre, mely egy nemzet úgy anyagi, mint szellemi életében előáll akkor, ha létszervei nem minőségre, hanem már feleslegessé vált mennyiségre dolgoznak. A fokozódó, javuló

minőség, bármily mérveket öltön is ez, az emberiségre csak hasznos, hasznosabb és leghasznosabb lehet. E téren torlódás, összehalmozódás sohasem nyilvánulhat, de igenis nyilvánul a szellemi erők, egyéni tehetségek játékos versenye, mely mind előbbre ragadja az emberiséget a tudomány s művészet terén.

Másként áll azonban a dolog akkor, midőn egy nennet produktív elemei mennyiségre dolgoznak, mert ekkor ugyanazon kereslet és kínálat törvénye, mely az előbbinél oly jótékony haladást biztosít, itt rombolni fog, mely rombolásnak nyilvánulása az anyagi termelés terén: az árhanatlás és következményei, melynek szörnyű hatását a szociálpolitika terén jelenleg, sajnos, oly szembeötlően tapasztalhatjuk.

A szellemiek terén, a mennyiségre való termelés folytán ilyen tultermelés állott elő nálunk is, melyről könnyűszerrel meggyőződhetünk, ha egy-egy csekély díjjal javadalmazott írónki, vagy más alsóbb rangú irodai foglalkozásra a száz számra beérkező kérvényeket tekintjük. De e túltengés csak az alsóbb régiókban észlelhető, mert minél feljebb megyünk a fokozatban, annál kevesebb a fölösleg, sőt egyes ágakban már hiány is mutatkozik. A közoktatástügy terén első kötelesség tehát ezen nagy egyenlőtlenségnek elsimíttatása.

Kiváló fontosságú különösen azon okok feltárása, melyek a sok félműveltséget, vagy megszokott néven: a szellemi

proletariatust hozzák létre s e bajt az új kvalifikacionális törvény által legkevésbé sem szabad fokozni. E szellemi proletariatus ugyanis, mely a maga helyén teher a gyakorlati élettől a legjobb erőket vonja el.

Régi baj már középosztályunk körében a gyakorlati pályáktól való irtózás s így történik aztán, hogy minden magasabb gyakorlati állásra, előmunkásnak, gyárvezetőknek idegenek alkalmaztatnak. És ez az irtózás, ha mélyebben vizsgáljuk az okokat, — nem volt egészen alaptalan, mert az iparosok eddigi kiképzetése nem nyújtott elég biztosítékot arra nézve, hogy egy művelt család fia kellő ismereteket szerezhesen anélkül, hogy eldurvulástól ne kelljen félteni; elég szakiskolánk pedig még nincs, de sőt a mesteregeknek szakiskolák útján való elsajátítása nálunk még egészen új, holott a külföldön már széltiben el van e rendszer terjedve.

Másrészt pedig e pálya nem nyújtott eddig olyan előnyöket, mi a műveltebb osztályok fiait kecsgettette volna. Ma már némileg másképpen van a dolog.

Első teendő tehát itt az ország minden részében olyan szakiskolák létesítése, melyekben a gyakorlati ismeretek minden neme elsajátítható lenne s melyekbe a középosztály, mely gazdaságilag amugy is meg van rendülve, örömet küldené fiait tanulni. Egyetlen ily intézet van még hazánkban, mely a mondott követelmények-

Szivek.

— A »Fejérmegyei Napló« tárczája. —

Irta: Prigl Olga.

Valahogy összekerültek kettén. A méltóságos kisasszony karcsu aranytolla, sikkes mozdulattal nyújtotta kezét a fogalmazó ur rokkant aczélpennájának, a ki merev, hivatalos tartással hajította meg magát.

— Minő véletlen szerencse — mondta kissé érdes, rekedt hangon.

Aranytoll kisasszony ábrándosan nézett körül. Költői teremtés volt, az aranytollak arra vannak predesztinálva. De meg különben is azzá kellene lenniük a környezetben, a melyben élnek. Liliomlevélhez hasonló, édes leányujjak siklanak rájuk keresztül, fehér leányszoba sejtelmes légköre czírogatja őket, s a csipkefüggönyös ablakban trillázó szerelmes kanári madár ringatja el. Nem úgy a szegény Aczélpenna, a betűk is gádszóják, a mint hosszú, fekete sorban maradnak utána. Ha meg panaszkodik, s nyikorog keservében, csak annál rosszabb sors vár reá, eldobják.

— Ugy van, ugy — hagyja rá a kiérdemült Aczélpenna, hogy közös sorsukat megtárgyalják — no de én mégis kivétel vagyok. Aranytoll kíváncsian nézett rá:

Az öreg ur arisztokratikus emelte fel a fejét:

— Ura és parancsolója válogatja . . .

Két piros folt gyult ki az arcán, a mint lázasan folytatta:

— Az én uram nem olyan mint a többi, nem bizony, bár megismernék őt a holdvilágos kisasszonyaitokkal együtt ugy, a hogy én ismerem. Tizedik éve szolgálom hűséggel, becsülettel, s jóformán egyek vagyunk. Én tudom minden gondolatát, a szíve utolsó rejtékébe zárt titkát is. Együtt örülök, együtt busulok vele. Én szoktam vigasztalni ha olykor elcsügged, mert a nagy emberek is kétségbeesnek néha. Igen, nagy ember az én uram, ha most még nem is egészen, de én tudom mennyit növekedett, s még mi lesz belőle. Mikor együtt jöttünk el a kis székely faluból tíz évvel ezelőtt, — nem volt egyebe, mint egy kopott kabátja, a kabátja zsebében én magam, s a szívében egy csomó bánat. A kabátot az apjától örökölte, én értem az utolsó krajczárt adta, a sok bánat, keserűség a szegény özvegy édes anyja miatt szorongatta a szívét. Hogy ugyan mi lesz már abból, ha ő is ott hagyja.

Hanem aztán csak valahogy ölte a bánatot a munka, mert ez a kettő nagy ellensége egymásnak.

A munka meg pénzt hozott a bánat helyébe. Ha akármennyi rosszat is beszélnek a pénzről, — de én csak azt mondom: ki hogy tudja forgatni. Egy öreg tintatartó beszélte nekem, hogy mikor az emberek kitalálták a pénzt, a földből két szellem támadt elő. Egyik volt a jó, másik a rossz szellem. A jó szellemé

lett a pénz egyik oldala, a rosszé a másik most aztán a szerencsétől függött, ki hagyta felül a jó és alul a rossz szellemet. A ki felül maradt, azé lett a győzelem. Az én uramnak jó szerencséje volt, ugy lehet az özvegy édes anyja imádkozta rá. Áldás volt az utolsó krajczáján, hogy szinte kettő lett az egyből, mert alig esztendőre megirhattuk a szegény özvegy asszonynak: no édes anyám, most már visszaválthatja a rozsmaringot, kis házat és ünneplő szép ruhát vehet magára, ha templomba mén

Hanem azért ő maga az apjától örökölt kopott kabátjában járt még mindig. Ugy, talár azért nézték le a nagyuri kisasszonyok. Meri életében csak abban hibázott az én jó uram hogy egy olyanfajta kisasszonyba szereti belé. Még előlem is rejtette egy darabig, ha nem aztán csak kitaláltam, mert hogy sokszor rávitte a keze, hogy annak a bibájosan hangzó nevét odairja a fehér papirusra.

Én magam mindig duzzogtam ilyenkor, de hiszen belátom, hogy nem tehetett róla a szegény uram. Tán a rossz szellem olvasott riigézetet, hogy megrontsa a jóbán.

Aranytoll egy kissé fölbgyeszttette a ajkait, aztán csöndes méltósággal szólott.

— Ne vegye rossz néven édes uram, hi reflektálok egyes nyilatkozataira. Nem épen a urasszonyában megsértett fél beszél belőlem mikor oly kicsinylőleg tetszett beszélni a többiek között az én kisasszonyomról is, — de bocsánatot kérek, nem tetszik ismerni a leányokat. A leányokat egyáltalában, — akár finon

nek mindenben megfelelel, különösen azon körülmény folytán, hogy végzett növénydekei önkéntesi joggal is bírnak. Ez intézet pedig nem más, mint a budapesti műkertészeti iskola.

Ezen rendszer szerint alapítható lenne intézet gyávezetők számára, a gépészet s más technikai ismeretek elsajátítására, mely foglalkozások ugyancsak jó keresetet nyújtanak s így a megélhetést biztosítják.

Ilyen rendszerű szakiskolák hivatva lesznek felszívni a nemzetnek a szellemiek terén túltengő erőit.

POLITIKAI HIREK.

— A Bánffy-kormány helyzetéről a bécsi tárgyalások eredménytelensége nyomán budapesti politikai körökben az a hír terjedt el, hogy mélyen megrendült a kormány pozíciója s a válság előbb tör ki, mint azok számítják, a kik a kiegyezési kérdésben stipulált határidőket mérlelik. A hirtelen fordulatot beavató körökben azzal magyarázzák, hogy Bánffy garanciáikat követelt a kiegyezés alkotmányos kerestülvételére, holott a gr. Thunnal folytatott megelőző tárgyalások alkalmával ilyen követeléseket nem támasztott. Azt állítják, — de mintán a két kormány között folyó tárgyalások lefolyását titokban tartják, ez az állítás természetesen nem ellenőrizhető — hogy bár Bánffy Dezso azt a nyilatkozattal, melyben konstatálta, hogy szeptemberig a magyar kormánynak semmi teendője nincs a kiegyezési kérdésben, nem alapíthatta gróf Thun messzebb menő ígéretére, a minőt az osztrák miniszterelnök nem is produkált. Eddigéllel nem bizonyos, hogy Bánffy mikor kap kihallgatást Ischlben, a mire nézve a kabinetrodában tegnap lépést tett. Feltűnő, hogy gróf Goluchowski, mint tudósítónk táviratozza, Ischlbe utazott. Bár az orosz-angol konfliktus és a spanyol-amerikai béketárgyalások igazolják ezt a kihallgatást, politikai körökben annak kelt híre, hogy a közös külügyministert a két kormány között eredménytelenül lefolyt tárgyalások szolgáltatták Ischlbe s gróf Goluchowski a két kormány között mutatkozó merev ellentétben veszedelmet lát a közös tárgyakat érintő ügyekre nézve is.

selyemruha borítsa a hajlós tagjaikat, akár olcsó babos karton. Mert kettőjük között talán csak ép ez a különbség. A szívük, a lelkük egyforma, fehér, tiszta és szelíd, mint a galamb, de néma, mint a zongora billentyűje, a hegedű érintetlen hurja. Egyik se szólal meg magától, ha még oly édes szerelmesen tudna is beszélni.

Ez már így van édes barátom. S ti ezt azért nem fogjátok megérteni és nem is tudnátok méltányolni soha, hogy ebben a hallgatásban mennyi erő rejlik, mennyi büszkeség és mennyi önmegtartózkodás! — A ti szerelmes uraitok, ha a szívük csurdultig telve, vagy ha a bizonytalanság, a csalódás árnyéka lepi meg őket hirtelen, talán vigasztalás is könnyen.

Nem rója meg őket senki, sőt mikor úgy sápadt arccal járnak-kelnek átvirrasztott, átmulatott éjszakák után, mikor a szívüket csitgatják, a vége hossza megakadatlanság szomorú, szerelmes nótákkal s megcsókoltják a füstös-képu cigányt, a ki megtalálta szívükébe a hangot, — a világ előtt még annál érdekesebbek lesznek. Szegény leányoké a csöndes türes, a hallgatás...

Köröskörít a félhomályban álmatagon ingették a fák sötétlő gallyai, a levegőben erős viollaillat szállingott és Aranytoll félig behunyta a szemét, a mint ábrándosan szinte magának mondta:

— Szereti a kisasszonyom, persze hogy szereti, az egész lelkéből szereti... Számot se tud adni róla, de örül a percznek, amit náluk tölt, megbusulja a napot, a mikor nem láthatja. Megbusulja, meggyászolja a lelkében, mert a szemének, az ajkának csak kacagnia

— A hadsereg reformja. A közös hadügyminiszteriumban közelebb fejezik be a hadsereg reformjának nagyobb szabású tervezetét. A tervezet szerint a gyalogezredek számát szaporítani fogják úgy, hogy a gyalogsági felügyelők számát háromra lehessen felelni. Tervezik, hogy a gyalogság könnyebb kaliberű puskát s a tüzérség is könnyebb kaliberű ágyut kapjon. Természetes, hogy ez a költségvetésben, már az idén jelentékeny többletet fog járn.

Meghívás sz. István ereklyéjének tiszteletére.

Az apa fiát a hősök sírjához szokta vinni, hogy eszmékért lelkesülni tanuljon s ha kell áldozatot is hozni egy fensőbb, magasabb jóért. Az egyházmegye főpásztora legújabb körlevelében szent István sírjához hívja fiait, hogy itt, hol a szent király a hitért való annyira harc után nyugvó helyre talált, kisé megállapodva elmerengjenek a multak emlékei. Itt, hol a megszentelt por a dicső mult megragadó példáirol beszél, a fáradt harcos újra fölébred s megacélozodva folytatja élet-harcát. Itt, hol — mint életirója mondja — István a keresztény nép ellenségeinek leveretése után gyakran a porba borult önmagát ostorozva, hogy Isten hitvilágát hazánkban minél magasabbra lobogtassa, itt mi újra imádkozni tanulunk. Itt, hol b. e. Mária Terézia bőkezűségéből az első apostoli király koponya ereklyéje díszíti a székesegyházat, az ingatag, a tanácstalan hívja az egykor bölcs államfőt, most Isten szentjét és nem lesz többé ingatag, nem tanácstalan. A ki a szent Apostol tiszteletére siet ide, honnét széthinté a hit áldásait, bizonyára nem üres szívvél tér otthonába.

A püspök meghívásából augusztus 19-én délután 3 óratól 8 óráig, augusztus 20-án pedig reggel 5 óratól este 3 óráig lesz a sz. király ereklyéje nyilvános tiszteletre kitéve. Mindazok, kik ezen idő alatt a szent ereklye tisztelete czéljából ott az egyház szándéka szerint imádkoznak, vagy a kik az ünnepélyes körmeneten részt vesznek, miután a bűnbánat és

kell mindig, hogy ugyan mit is mondanának különben a fényes vendégeik, akik mulatni járnak hozzájuk. Nem illik rontani a más kedvét, legkivált a házikisasszonyoknak, ha még olyan nagy megerőltetésbe kerül is.

De a te urad nem látja a mosolygás mögött az eltitkolt bánatot, mert ilyenek a férfiak valamennyien, azt várnák, hogy a lányok boruljanak a nyakukba. Ő neki nincs elég bátorsága hozzá. Egy igazán szerető, komoly elszánt férfi mindezt kész a szíve boldogságáért. Amit elhatároz, azt ki is tudja magának küzdeni. Nem ismer akadályt.

Aczéltoll csöndes czinizmussal mondta: — Hát próbáljuk mi összehozni őket... Aranytoll jókedvűen csapott a tenyerébe: — All...

S aztán hogy, hogy nem, Aczélpenna és Aranytoll csakugyan nyelbe ütötték a dolgot. A méltóságos kisasszonyok fényes vendégei ugyan nagyon csodálkoztak a választáson, a kis fogalmazó ur igénytelenségét róva fel legkivált, de hát ők bizonyára szemüvegét viseltek, amin keresztül nem tudták meglátni, hogy az nem is ember, hanem csak csupa szív.

A homályban.

Irtá: Alexandrowna.

Csendes a ház, mely csak az előbb oly hangos volt a násznép vig zenebonájától. Az öreg Erdeyné fáradtan támaszkodik az oszlopos tornác vadszöllővel befutott mellvédjére s merőn bámul egy, a fehérül országúton futó

Oltáriszentséghez járultak, teljes bucsuban részesülnek.

A felsővárosi tűzvész.

A nyári hőséggel együtt járnak a kisebb-nagyobb tűzveszedelmek. Sohasem tudhatjuk, mikor, honnan támad a baj, azért nagyon czélszerű lenne a papirosan szépen kidolgozott védelmi rendszabályokat, óvintézkedéseket fogantatosítani, azoknak a gyakorlatban is érvényt szerezni. Csak kiterjedt elővigyázattal és kellő körültekintéssel lehet az esetleg támadható veszedelmeknek elejét venni.

Nekünk is van egy tűzrendészeti szabályrendeletünk, persze csak a papirosan. A nagy takarulás előtt plakátokon hirdették annak egyik, különösen a gazdákat érdeklő paragrafusát. Kővér betűkkel állt megírva ottan, hogy a kazalok az épületektől legalább 20 méternyi távolságban helyezhetők el, egymástól való távolságuk pedig 4 méter legyen. Azon gazdák részére, a kik saját belső telkükön ehhez való elég térséggel nem rendelkeznek, egy nagyobb térség jelöltetett ki a város külső területén, hogy ott helyezték el a kazalokat.

És most nem azt kérdezzük a főkapitánytól, hogy hányan nem tartották be ezt a rendeletet, mert arra éppenséggel nem tudna megfelelni, hanem hogy hány gazdára alkalmazta azt a bizonyos „különbösi pénzbírságot“ a mivel eme rendeletet be nem tartókat megfenyegette?

Hogy azt a pénzbírságot hány helyen kellene alkalmazni, arról könnyen meggyőződhetik akárki, ha a külvárosok bármely részében szemügyre veszi a kazalokkal megrakott udvarokat és a házak végében levő szérűskerteket. E tekintetben nem hisszük, hogy a tűzrendészeti szempontból legnyomorultabb lábón álló falu is Fejérvár mögött maradna. Pedig itt több szeme van az ellenőrzésre hivatott hatóságának, még pedig azon egyszerű okból, mivel több fejjel is rendelkezik, csak hogy azok a szemek álmosak így a nyári hőség idején. De talán egyébkor is.

porfelleg után, mely már-már elenyészik ott, hol a láthatár a földdel összeér. S midőn végképpen eltűnt, — a fehérhaju szép matrona kezébe temeti arcát s keservesen sirva fakad árva elhagyatottsága érzetében. — Mert az ő egyetlen kedves leánya volt az, kit ama porfelhőben im elnyelt előtte a messzeség, a fiatal menyecske, kit új otthonába röpit már a férje...

Sűrűn omlanak a szomorú anya könnyei. A cselédek nem is merik urnőjüket háborgatni, s a vén kulcsárné felügyelete alatt rendbe hoznak mindent, mi a lakodalmos ünnepélye felforgatott a háznál; az asztalok, székek visszaszállítatnak régi helyükre, az üveg, porcellán holmi visszavándorol az almáriom mélyébe, a nehéz ezüst állványok és kancsók ismét ott sorakoznak a pohárszekerény faragványos fülkéi között, nagyokat csillogva ragyogva, amint a leáldozó nap odaveti utolsó haragos piros sugarait.

A máskülönbön oly gondos háziasszony ma nem törődik semmivel se: csak egy gondolat, egy érzés tölti be mindenét, hogy ő egyedül maradt, hogy az ő lánya itt hagyta őt, hogy elment egy idegen férfival, kit jobban szeret, mint az édes anyját. Nem mintha féltékeny volna szegény; oh Isten ments, hisz ő oly szívőből tud örülni gyermeke szerelmi boldogságnak! De vajjon igaz-e ez a szerelm s tartós lesz-e ez a boldogság? Az ő leánya oly gyöngéd, erzekény teremtés, elkényeztetve az anyai szeretet által — vajjon felfogja-e találni ezt az odaadó önzetlen szerelmet ifjú férje lelkében, azt a valódi szerelmet, melyről a költő mondja, hogy mindent pótol, s a mit nem pótol semmi?

A felsővárosi öreg-utca sem képez kivételt az említett tekintetben. Ott támadt vasárnap délután az a veszedelmes tűz, melyet mire jóformán észrevettek, már mintegy tiz kazal és három ház állott lángban.

Fél öt órakor hangzott föl az első tűzilárma s az ilyesmi iránt annyira „érdeklődő” közönség csakhamar egészen ellepte a vész környékét. A városi önkényes tűzoltók ezidőtájt éppen gyakorlatot tartottak az őrtanyán s így hamar összeszedelődzhettek, csak a lovakat kellett befogni. Nyomban utánuk megérkezett a Felmayer-gyári tűzoltóság és a vasuti tűzoltóság is és azonnal az oltáshoz láttak. Megjelent a ménlepel legénysége is saját felszerelésével, élükön *Kompos* ezredessel, ugyszintén a honvédek s a 69. gyalogezred emberei is báró *Mansberg* alezredes és *Csimpoka* őrnagy vezetése alatt. A huszárak és a honvédek nyomban az oltáshoz fogtak a Jellasicsok pedig kordont vontak az égő házak körül.

A tűz oly roppant gyorsasággal terjedt, hogy az égő házakból az ingóságokat sem lehetett már mind kihordani. Kitérdelték az utcái ablakokat és ott hányták ki az ágy-neműt, butort és más egyebet, aztán behordták az ovoda kertjébe, vagy lerakták a kerítés mellé. Természetesen sok törékeny tárgy elpusztult így.

Az oltást elinté a vízhiány is erősen megnehezítette. A sok szájtató ember vagy az ünneplő ruháját féltette, vagy méginkább a veszélyeségtől irított, de segíteni egyik sem akart. Nem lehet eléggé kárhoznatni azt a bűnös közönyt, a mellyel ezek az emberek a pusztulást szemlélték. Alig lehetett néhány kocsi a vízhozódáshoz összeszerezni, a katonaság pedig puskatussal terelte elő a fecskendő nyomáshoz szükséges segítséget. *Pinsen fogadott napszakosokkal* dolgoztattak, migsem a honvédek és a ménleplei katonák valóban dicséretes buzgósággal a szivattyukhoz siettek. E közben egy megperzselődött galamb átrepült a tulsó oldalon levő 22. számú ház tetejére, mely az átvitt szikráról rögtön tüzet fogott a közelben lakók

Vajjon megfogja-e az becsülni ezt a gyermeked, ártatlan szívet, ezt a harmattiszta kedélyt kell értéke szerint? mind ama szép és jó tulajdonságot, mit az édes anya oly szerető gondnal, mint a kertész ritka virágait, ápolt és nevelt nagyra leánya lelkiületében. Oh majd megreped a szegény asszony szíve, midőn számtalan ily keserves kérdés s klatja fájó agyát.

— Bárcsak szegény férjem élne még! — szövi tovább gondolatai fonalát. Mily szomorú is az ilyen elhagyatott özvegyasszony sorsa; mily boldog is az olyan nő, ki nehéz perczében egy derék férfi karja és szíve támogat! Ő már rég elszokott attól; hisz oly fiatalon maradt özvegyen két gyermekével, hogy jóformán egész életén át nem volt egyéb támasza a világon, mint saját józan esze s bátor, erélyes jelleme.

S most hogy im elveszté — nem a halál, az élet által — azt a gyermeket, ki vigasza, öröme, kárpótlása volt addig mindenben, újra érzetere jut annak, hogy bizony a sors nagyon mostoha volt hozzá s kegyetlenül megrövidíté őt, midőn oly korán fosztá meg őt férjétől és attól a második leányától. S újra feléled szívében a régi mély fájdalom, melyet akkor érzett, midőn kedveseit eltemeté.

Egészen besötétült már. A rétek felől hűs szellő kerekedik s betölt mindent a frissen kaszált széna illatával. A hazatérő munkások énekelve vonulnak végig a kert alatt. Egy vékony leányhang érzelmesen fujja:

Két gyöngye volt a falunak
Két virága,
Mind a kettő úgy vágyott a boldogságra.
Az egyiket elvitték az esküvőre,

nagy rémületére. Azonban még idejében észrevették s szerencsésen el is oltották.

Szomorúan kellett tapasztalni, micsoda magasságban állnak emberszeretet és kötelességtudás dolgában például a szabadbattyániak a mi polgárságunk felett. Ott a multkori tűzvész-nél versenyezve siettek egymás segítségére, itt pedig összefont kezekkel sőt kárörvendéssel nézték embertársaik szerencsétlenségét. Sehogysem tudtuk ezekben az emberekben arra a népre ismerni, mely különben olyan zsufolási szokta megtölteni a templomokat.

A mi önkényes tűzoltóinkról sem sok jót mondhatunk. Egy részük buzgón dolgozott ugyan, de minden összetartás, minden cél nélkül, csak a katonák siettek gondolkodás nélkül teljesíteni a tiszték parancsszavát. Néhány jobb-érzésű földmives be akart menni az egyik égő ház udvarára, de az ajtóban álló tűzoltó visszatartotta őket. Persze jobban szerették a katonasítségét — ugyan mit is csináltak volna azok nélkül! Talán az egész utcasor leégett volna.

A Grót-féle ház mellett egy kis szőlős kert volt s ez meg a ház bádog teteje is nagyban segített megakadályozni a tűz tovaferjedését. Hét órára teljesen lokalizálták a tüzet, de az összeroskadt kazalok még sokáig égtek és egész éjjel öntözték a zsaratnokot. A Jellasicsok, kiknek másnap reggel Pilis-Csabára kellett vonulniuk, már 8 órakor hazamentek, de a huszárak és a honvédek körül-belül 10 óráig ott maradtak. Az önkényes mentők pedig hajnali 3 óráig teljesítettek szolgálatot.

Leégett kettőnek az utcára eső része kivételével összesen három ház és mintegy 15 kazal közte egyik gazdának még kicsépeletlen gabonája a cséplőgéppel együtt, azonkívül sok butor és bogárta. Az egész kár mintegy tiz-tizenegy ezer forintra rug. Csupán az épületek voltak biztosítva.

Több baleset is történt. *Ertl* Ferencz ö. t. nyakán, *Schauman* József ö. t. kezén és lábán, *Lichenberg* Antal ö. t., *Zöld* Sándor, *Kautzky* Károly Felmayer-gyári tűzoltók kezükön kap-

A másikat szép esendesen
Kivitték a temetőbe.

Özvegyasszony a leányod
Ne sirassad,
Te se örülj, hogy a lányod
Férjhez adad.

Nem tudni, hogy jobbik sorsot melyik ére?
Melyiknek volt lakodalma?
Melyiknek volt temetése?

Az öreg uriaszony letörli könnyeit s esendesen összekulcsolja kezét. Ajkai mozognak s szívéből mély fohász tör elő:

Istenem, legyen meg a te akaratod! Meny-nyire megsirattam elhunyt gyermekemet s majd hogy porbe nem szálltam veled koporsója felett — s im, mily megnyugvással tölt most el az a tudat, hogy jó helyre tevéd az én drágámat: testét az anyaföld ölébe, lelkét angyalaid serege közé. Ő miatta nem marcangolja szívemet buskóság, sőtét aggodalom, az ő megdicsőült szel-leme onnan a magasból nézi gyarló vergődéseinket. Engedd meg őt uram, hogy véngyalya legyen nővérednek az élet küzdelmeiben! Es mindenben legyen meg a te akaratod...

Beh sokat gondolt vissza később évek multján az öreg Erdélyre azokra a szomorú perczekre, melyeket a leánya esküvője napján a vadszöllős tornác homályában végig élt, könynyezve és fohászodva. S ha eszébe jut mindaz, mit ott átszenvedett, újra könny gyűlik szemébe: örömkönyök, amint boldogan tekint végig unokái viruló csoportjára.

tak égési sebeket, *Bori* József ö. tűzoltót lábán vasvilla szurás érte, egy 14 éves leány *Szabó* Gizella pedig szintén oltás közben lábán súlyos sebet szenvedett.

Különös dicséret illeti a *houvédséget*, a *ménleplei katonaságot*, a vasuti és a *Felmayer-gyári* tűzoltókat, a kik valóban emberföltött munkát végeztek. *Dr. Bierbauer* Viktor, *dr. Palánszky* Miklós orvosok és *Bárándy* szigorló orvos a sebesültekről gondoskodtak és csaknem egész éjjel ott virrasztottak a veszedelem színhelyén.

Az alsóvárosi ö. tűzoltó szakasztól mind-össze 3 ember vett részt az oltásban.

A tegnapi vizsgálat kiderítette, hogy a tűz a *Kálmán* József szeriskertjében támadt, de hogy mi okozta, azt kideríteni nem sikerült.

A nagy zavarban természetesen sok holmi is elveszett. Két kis 4—5 éves fiúcska az egyik légegett ház udvarán nagyobb mennyiségű papírpénzt talált s az utczán egy krajczárért kínál-gatták a „cifra deketek” — a tizes és ötös bankókat. Egy becsületes ember, a kinek azonban nevét elfelejtettük, így krajczárjával össze is vásárolt tőlük mintegy harmincz frt értékű bankót és azt a károsult kezéhez visszaszolgáltatta.

UJDONSÁGOK.

— **Személyi hir.** *Károly* János nagyprépost, püspöki helynök tegnap *Peék* Gyula hitoktató kíséretében *Borosznó* fürdőre utazott.

— **A felsővárosi égetteknek.** *Dr. Steiner* Fülöp megyés püspök ma 100 forintot küldött *Tamás* Vilmos felsővárosi esperesplébános kezéihez, hogy azt az öreg-utcai szegényebb tűzkárosultak között legjobb belátása szerint ossza ki.

— **Nemes tett.** Gróf *Széchényi* Viktor *sárpentelei* nagybirtokos a jégverés által leginkább sújtott *tiz urhidai* családnak egyenlő részben való fölosztás végett 300 forintot adományozott. Méltó megszívlelésül ajánljuk az illetők figyelmébe ezen követeésre méltó szép példát.

— **Püspöki körlevél.** *Dr. Steiner* Fülöp székesfejérvári püspök *Teisen*, aug. 2-án kelt VIII. számú körlevelében visszaidézi papsága emlékezetébe tavalyi, aug. 4-iki körlevelét, melyben a püspök szent István napján ünneplési módját előírta, egyuttal kéri és inti papságát, hogy a szent király tiszteletét minél inkább terjesszék és hassanak oda, hogy az ősök példája szerint a hívők minél nagyobb számmal keressék fel Székesfejérvártól szent István ereklyéit. Az idézett körlevelében foglalt módokozatok szerint szent István király napján Székesfejérvárott a hívők teljes bucsut nyerhetnek, melyet XIII. Leó pápa a mult évben engedélyezett örök időkre.

Körlevele többi részében a püspök a következőket közli:

P. Tomcsányi Lajos Jézustársasági atya a székes-fejérvári egyházmegye papsága számára augusztus 22-étől 26-áig lelki szent gyakorlatokat tart az egyházmegye székhelyén. Az ezen résztvenni óhajtok augusztus 15-éig jelentkezhetnek a püspöknél. — A keleti egyházak egyesítési czéljaira az egyházmegyében gyűjtött 600 frtot a püspök eljuttatta rendeltetési helyére, a miért *De Montel* János apostoli pronotárius levélben köszönetét fejezi ki a püspöknek. — Továbbá a pappá szentelt újmisések névsorát és elhelyezését, majd a *Lachenbacher*-féle alapítványból 15—20 bibliai versnek héberből arabra való fordításáért kitűzött 1417 frt 50 krnyi pályázat feltételeit

fokozó hatással bír. A szuperfoszfátot őszi vetemények alá a vetőszántást megelőzőleg kell elszórni.

* **Állatbetegségek a megyében.** Rühkór: Sárkeresztúr 1 udvar. Sertésorbáncz: Curgó 7 u., összesen 1 község 7 udvar. Sertésvész: Aba 8 p., Alap 4 u., Alesuth 12 u., Bicske 6 u., Csákvár 1 u., Czece 3 u., Csóor 1 u., Felcsuth 14 u., Gárdony 1 u., Herczegfalva 6 u., Igar 7 u., Kálóz 3 p., Lovasberény 9 u., Magyar-Almás 8 u., Moor 8 u., Nagy-Loók 1 u., Polgárdi 4 u., Pusztá-Egres 1 u., Pusztá-Zámor 12 u., Ráczkeresztúr 1 u., Sárbogárd 3 u., Sár-egres 1 u., Sárkeresztúr 5 u., Sárosd 19 u., Szabad-Battyán 1 p., Seregélyes 1 u., S'kut 20 u., Szt. Agótha 3 u., Tárnok 10 u., Veleg 1 u., Zámoly 1 u., összesen 31 község.

SZERKESZTŐI ÜZENETEK.

K. P. I. H.—n. Teljesen méltányoljuk az ön tiszteltreméltó érzelmeit. Részvétünkkel igen, nyomdafestékekkel azonban legnagyobb sajnálatunkra nem szolgálhatunk. Legfőleg azt tanácsoljuk, hogy vegyen föl bármit, de a lantot tegye le. Nem illik a kezébe. Különben is azok között, a kik olyan kifogástalan kalligraphiával dolgoznak, mint ön, valamine való poeta még nem akadt széles Magyarországon.

Kohn Mór ismét élejtelt adott magáról. A kiváló pólusi (és nem pólisi) lantost a vihar Grönland szigetére sodorta, a hol jelenleg — mint írja — a körülményekhez képest elég jól tölti idejét. Eme legutóbbi küldött verse legalább arról tanuskodik.

A jégutalon, hogy könnyeimet ontom,
(ly) hideg szél támadt, hogy zörgött a esontom.
A tulsó parton állt egy vén jegesmedve,
Látzott, hogy annak is elment már a kedve.

Három nap repültem a jégen a szélben,
Grönlandba jutottam csütörtökön délben.
A parton egy öreg eszkimó fetrengett,
A nagy derűtségtől csakugy engett-rengett.

Mellette legelt egy kis iramgim tinó.
Kérdem: mit nevet ön, oh tisztelt eszkimó?
Hát kérem — felelt — a parádé végett,
Mi felénk így szoktak fogadni vendéget.

S midőn a távolság nem volt csak egy araszt,
Odajött s megölelt az eszkimó paraszt!
Torkát megreszelvén, háromszor köhintett,
S ugyancsak háromszor szemkőzt is köpintett.

Azután grönlandi régi szokásképen,
Kezdte nyalogatni kétfelől a képem.
Mit tehettem? én is szépen visszanyaltam,
A frász kerülgetett, majd hogy meg nem halltam.

Néhány lépésnyire a család rákászott,
Amint odaértem, hat gyerek rám mászott.
Ki a kabátomat, ki filemet húzta,
Ugy vonszolgáltak be, valami hólyukba.

A hat kis eszkimó szót sem szólt csak mind járt,
Eszkimón pedig főzni kezdett mindjárt.
Zuzmó leves készült, főka körme benne,
Kedves szerkesztő ur, hogyha ilyen enne,
Becsés gyomorával nem tudom mi lenne!

Evés után gazdám az asztaliókból,
Kártyát szedett elő (nem tudom mi okból)

És így szözlott hozzám: „Most jön a kaláber!
Csillogó szemekkel feleltem én: áber!

Szerencsével kezdtem — ő és neje vesztelt,
Gondoltam magamba, így szeretem eztet;
Hamar kipörkölttem a két vén kamasszát;
Kilenczezer húztam be a szép békakasszát!

NYILT-TÉR.*

OLCSÓ PÉNZ!

Törlesztéses jelzálog kölcsön

1000 frttól fölfelé

4 1/2 % kamat mellett
kapható

FÖLDEKRE + + +

és

+ + + + **székesfehérvári**

HÁZAKRA is. + + +

A kölcsön összeg ki-
fizetése nem jelzálog pa-
pirokban, hanem
készpénzben

történik.

Pensiózeteknél fennálló tartozások
konvertáltatnak.

Érdekelteknek bővebb felvilágo-
sítást nyújt

Németh Ödön

az „Unio Catholica“ főfelügyelője.

Székesfejérvár, Szent-István-utca 3. szám.

* E rovatban közlöttekért teletöltséget nem vállal a szerkesztőség.

Hirdetések
felvételnek kiadóhivatalunkban
jutányos áron.

Üzlet átvétel!

Van szerencsém a nagyérdemű kö-
zönség becses tudomására juttatni, hogy a
helyben **Nádor-utca 17-ik szám** alatt Reé
házban volt

RODE IMRE-féle
uri és női divatáru üzletet

megvettem, s azt

KNAZOVITZKY BÉLA

törvényszékieleg bejegyzett cég alatt a mai
kor igényei szerint berendezve, teljesen
triss árukkal és dus választéku raktárral
saját számlámra tovább vezetem.

Szolid elveim alapján a me-
lyek főszélemmá teszik, miszerint: első-
rendű gyárakból beszerzett jó árukkal,
továbbá e szakmába vágó minden cik-
kekbeni dus választékkal, olcsó árukkal,
előzékeny és pontos kiszolgálással legyek
a nagyrabcsült vevőközönség szolgálatára,
azon reményre jogosítanak, hogy a mélyen
tisztelt vevőim bizalmát és teljes megelé-
gedését megszerzem és azt részemre ál-
landóan fentartom.

Magamat a n. é. közönség szives part-
fogásába ajánlvá

kiváló tisztelettel

KNAZOVITZKY BÉLA.

A Rode Imre-féle üzletből megvett árukat
bezárólag folyó évi szeptember hó 15-éig kedvez-
ményül rendkívül leszállított előnyös árban bocsáj-
tom eladásra. Ezen ritka alkalmi vételre különö-
sen felhívom a n. é. vevőközönség figyelmét.

STEININGER SÁNDOR divat-, vászon- és szőnyeg-üzletében

Székesfejérvár, (Pollák cipésszel szemben)

a tavaszi idényre a legdivatosabb női szövetek, női és gyermek felöltők megérkeztek és azok meg-
lepő olcsó árakért adatnak el.

Vászonneműekben szintén nagy választék.

1 vég vas vászon 30 rőfös kitünő minőség ezelőtt 7 frt 50 kr	most 4 frt — kr.
1 „ kanavász 30 „ „ „ „ 7 frt 50 kr	most 3 frt 80 kr.
1 „ Rumburgi 50 „ „ „ „ 25 frt — kr	most 8 frt 50 kr.

Kérem a tisztelt közönség szives partfogását, az elismert szolid és jutányos kiszolgálásról
már előre is biztosíthatom.

Tisztelettel

STEININGER SÁNDOR.

Nyomatott Számmer Imrénél, Székesfejérvárott.